

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs III. Vtrum aliqua creatura possit esse similis Deo. artic. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

ARTICVLVS III.

Vtrum aliqua creatura possit esse similis Deo.

VONIAM definierat perfectiones rerum omnium creaturarum in Deo esse tanquam in earum causa effeetrice: causa vero efficiens agendo nitatur reddere rem patientem sibi similem, quare, num res creata Deo similis esse possit? Respondet, similem esse posse, non quidem in natura specifica, aut generica, sed in analogica, vt in ente.

Similitudo duplex creaturae intellectus. Similis cum Deo, altera naturalis, alia super-naturalis in alia vita.

Notandum est, praeter hanc similitudinem, quae rebus omnibus creatis communis est, duplicem aliam in natura intellectu praedita reperiri. Alteram ipsi naturalem atque innatam, quatenus per intellectum & voluntatem domina est suarum operationum, capaxque beatitudinis, etiam supernaturalis. Alteram omnino supernaturalem, qua in patria similis Deo erit in beatitudine, quoniam videbit eum sicuti est, & sicut Deus ipse se ipsum inuetur, & se ipso fruitur. Vtraque similitudo tangitur a Diuo Thoma in argumento, sed contra.

Similis dicitur quod creatura in natura non tamen creatura.

In responsione ad quartum notat Diuus Thomas cum Dionysio 9. cap. de diuinis nominibus, quamuis concedendum sit, res creatas similes esse Deo modo paulo ante explicato, e contrario tamen non concedendum, Deum similem esse creaturis. Cuius rei beatus Dionysius rationem reddit: quoniam duobus modis vnum dicitur simile alteri. Vno, quoniam in vtroque est forma eiusdem rationis, secundum quam mutuo inter se similia sunt, quod est illa ea in re esse eiusdem ordinis, atque tunc ex vtraque parte similia reciproce dicuntur. Altero modo, quatenus vna res imitatur alteram tanquam sui ipsius mensuram: quo pacto res exemplata imitatur suum ex-
Demplar, & effectus suam causam equiuocam: quare cum esse simile hoc modo, non aliud sit, quam esse ad imitationem eius cui dicitur similis, sit, vt sicut imitans & exemplar sunt correlatiua inaequalis comparationis, ita res hoc modo similis referatur relatione inaequalis comparationis ad rem, cui similis dicitur esse, ac proinde vt res, cui similis est, non vicissim dicenda sit similis illi, sed potius imitatione expressa. His accedit, quod quicquid est in re creata, totum id simile est Deo, a quo productum atque veluti exemplum a suo primo exemplari translatum est: Deus autem, cum interuallo infinito excedat rem creatam, sitque eminenter atque vnice infinita alia, quae tali rei create valde dissimilia sunt, nullo modo eidem similis esse potest, sed indefinito modo ei dissimilis est.

QVÆSTIO V.

De bono in commune.

DISPUTATIO VNICA.

Quid sit bonum.

Ordo quaestionis ad praecedentem & sequentem.

VM tractatione de perfectione diuina coniuncta est disputatio de bonitate Dei, vt D. Thomas initio quaestionis praecedentis docuit, atque ex ipsa explanatione formalis rationis boni iam nunc erit magis manifestum, idcirco hac quaestione differit D. Tho-

Amas de bono in genere, & sequenti de bonitate diuina. Porro circa omnes articulos huius quaestionis vnica hanc disputacionem texemus, in qua supponentes, quae super Aristotelem alibi commodius disputari solent, summam dicemus, quid de bono, & ipsius acceptionibus sentiamus, quod non mediocrem lucem afferet plerisque per vniuersam Theologiam futuris disputacionibus.

Hoc loco sermo est de bono, quod inter passiones entis realis connumeratur. Vt ergo pateat quid ex nostra sententia dicat formaliter, & quid addat supra ens, notandum est. Sicut album formaliter dicitur habens albedinem: ita bonum formaliter dicitur habens entitatem, qua perficitur: & bonitatem dicere entitatem perficientem. Quemadmodum enim articulo 1. quaestionis praecedentis dicebamus, entitatem perficientem ab effectu appellari perfectionem: ita modò dicimus, eandem entitatem esse ipsammet bonitatem, non tamen dicitur bonitas, nisi adiunctum habeat rationem, siue relationem perficientis ad rem perfectam, quae ratio rationis est. In entibus namque entitatiua eorum perfectio, atque eorundem bonitas, idem profus sunt. Tanta ergo est bonitas cuiusque rei, quanta est latitudo quo ad gradus valoris essentialis entitatis, qua perficitur.

Bonū transscendens bonitas quid.

Hoc ergo solum interest inter perfectum & bonum, quod perfectum, cum iuxta nominis etymologiam nihil aliud sit, quam esse quasi consummatum, vt quaestione praecedente articulo 1. explicatum est, vni nominis significat id, cui nulla entitas ac bonitas deest, quam suapte natura exigit: bonum vero solum dicit habens bonitatem, seu entitatem, qua perficitur. At quoniam, iuxta regulam illam Dionysij 4. de diuinis nominibus, *bonum ex integra causa, malum autem ex multis singularibusque defectibus*, vt aliquid simpliciter dicatur bonum, necessarium est, vt omni defectu careat, qui alicuius momenti sit comparatione eius, de quo agitur, sit vt parum, aut nihil inter se differant bonum ac perfectum. Quare si ens aliquod perfectum sit simpliciter, vt pote omni entitate ac perfectione praeditum sibi pro eo statu debita, erit etiam bonum simpliciter: melius autem & perfectius, si in maiori & perfectiori gradu, quam sibi sit debita, eam habuerit, aut si perfectiones aliquas minimè debitas, supernaturales videlicet, habuerit. Quod si fuerit perfectum secundum quid, hoc est, ex parte, & non ex toto, eodem modo dicitur esse bonum secundum quid, siue ex parte.

Bonū & perfectū in quo differant.

Ex dictis licet colligere in primis, ens, & bonum non esse synonyma: bonitas enim supra entitatem addit rationem, seu respectum perficientis: & idcirco ens solum dicit habens entitatem, bonum vero dicit habens entitatem qua habens perficitur: quare bonum supra ens addit rationem perfecti per suam entitatem.

Bonū & ens, bonitas & entitas non sunt synonyma, licet bonitas entitatis significet. Bonū est passio entis: non presertim, sed late sumptis passio vocatur.

Secundò colligimus, bonum proprie non esse passionem entis: eatenus tamen posse dici passionem illius, quod ab ente sit aliquo modo distinctum, atque cum eo reciproctur. Primum ex eo probatur, quod nulla passio proprie dicta in sua ratione formali includat subiectum cuius est passio: bonitas autem, vt explanatum est, intime ac formaliter includit entitatem, cum in ea potissimum posita sit ratio totius bonitatis. Secundum vero, quod bonum cum ente recurat, ac reciproctur, manifestum est: cum vnumquodque ens, quantum habet entitatis sibi debita, aut suae naturae accommodata, siue entitas illa tali enti intima sit, vt homini corpus & anima, angelo